Factsheet 2026/13

Vrijwilligerswerk in de sport 2012-2024

Kernindicatoren sport en bewegen

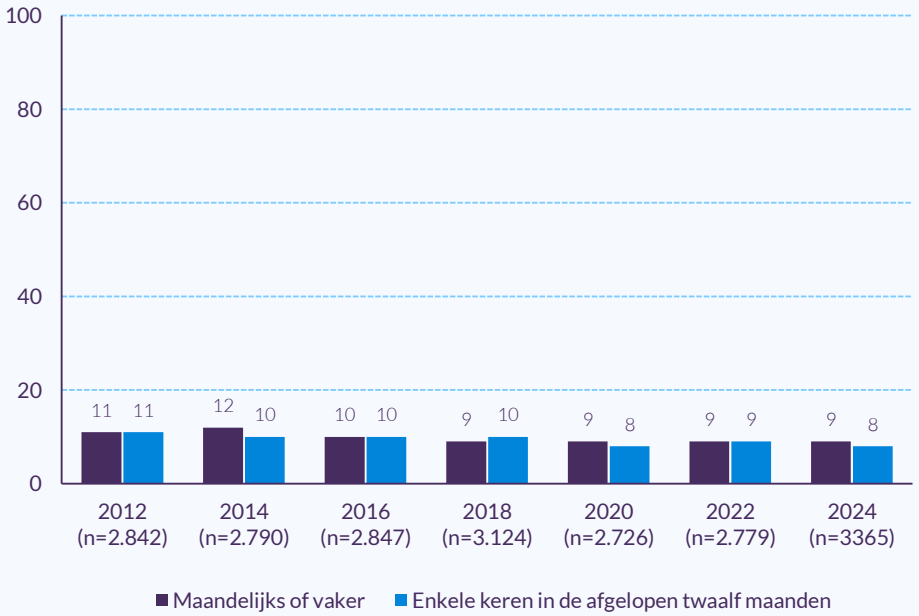
Petra Schep & Janine van Kalmthout

De kernindicatoren sport en bewegen bestaan sinds 2012 en zijn ontwikkeld om de stand van zaken in de sport over de tijd te kunnen volgen. De kernindicator **vrijwilligerswerk in de sport** volgt de mate waarin de Nederlandse bevolking (van 12 jaar en ouder) maandelijks of vaker vrijwilligerswerk in de sport doet. Dit factsheet gaat over de ontwikkeling van deze indicator en biedt inzicht in verschillende typen vrijwilligerswerk, ervaringen en achtergrondkenmerken van vrijwilligers in de sport.

17 procent doet wel eens vrijwilligerswerk

In 2024 was 9 procent van de Nederlanders van 12 jaar en ouder maandelijks of vaker actief als vrijwilliger in de sport (figuur 1). 8 procent deed wel vrijwilligerswerk, maar minder vaak dan eens in de maand. In totaal deed dus 17 procent wel eens vrijwilligerswerk in de sport. De kernindicator is over de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleven. Wel zet de licht dalende trend in het aandeel vrijwilligers in de sport zich langzaam door: van 22 procent in 2012 naar 17 procent in 2024.

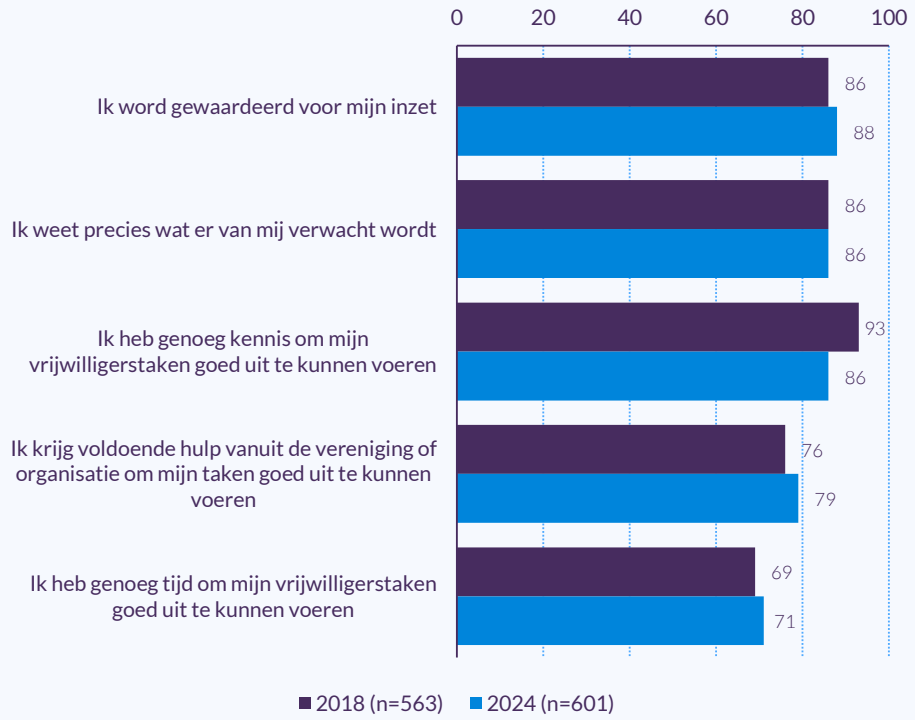
Figuur 1
Vrijwilligers in de sport 2012-2024
(in procenten, Nederlandse bevolking 12 jaar en ouder)

Bron: CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2020-2024 (Mulier instituut/CBS), 2012-2018 (SCP/CBS).

Neem voor meer informatie contact op met Janine van Kalmthout.

Figuur 2
Stellingen over vrijwilligerswerk
(in procenten, percentage (zeer) mee eens, Nederlandse bevolking 12 jaar en ouder)

Bron: CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2024 (Mulier instituut/CBS), 2018 (SCP/CBS).

Waardering, verwachtingen en kennis op orde

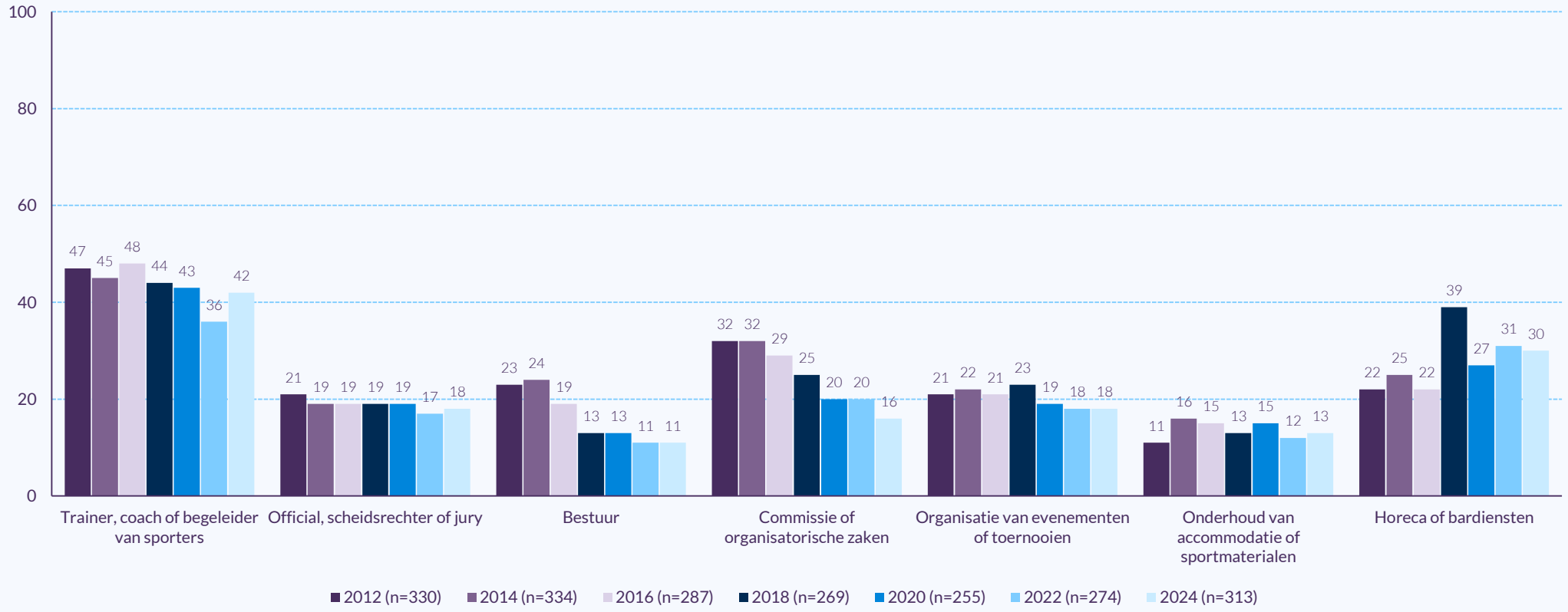
Het overgrote deel van de vrijwilligers is positief over de waardering voor hun inzet (88%, figuur 2). Ook weten zij wat er van hen wordt verwacht en beschikken ze over genoeg kennis om hun vrijwilligerstaken goed uit te kunnen voeren (beide 86%).

Wel is het aandeel vrijwilligers dat aangeeft over voldoende kennis te beschikken lager dan in 2018 (93%). Een mogelijke verklaring hiervoor is dat veel vrijwilligerswerk bij sportverenigingen in de loop der jaren complexer is geworden door nieuwe regelgeving of een uitgebreider takenpakket.

Voldoende hulp, maar niet altijd genoeg tijd

Vier op de vijf vrijwilligers zijn tevreden over de hulp die de vereniging of organisatie ze biedt bij het uitvoeren van hun taken (79%, figuur 2). Drie op de tien vrijwilligers (29%) geven aan dat voldoende tijd een knelpunt is. ‘Geen tijd’ is ook een van de meest genoemde redenen om geen vrijwilligerswerk te doen of ermee te stoppen (Arends, 2021).

Figuur 3
Typen vrijwilligerstaken, uitgevoerd door mensen die (minimaal één keer per jaar) vrijwilligerswerk doen in de sport, 2012-2024
(in procenten, Nederlandse bevolking 12 jaar en ouder)

Bron: CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2020-2024 (Mulier instituut/CBS), 2012-2018 (SCP/CBS).

Meer vrijwilligers in sporttechnische functies

Waar het aandeel vrijwilligers dat als trainer, coach of begeleider actief is in 2022 was afgenomen, is dit in 2024 weer gestegen naar 42 procent (figuur 3). Een mogelijke verklaring hiervoor is het herstel van de sportsector na de coronapandemie.

Tijdens de coronajaren (2020-2022) nam zowel de sportdeelname als de activiteit binnen sportverenigingen af (Pulles et al., 2022). Ook het aandeel vrijwilligers liep in deze periode sterk terug (Groffen & Schmeets, 2025). Zo daalde het aandeel vrijwilligers dat als trainer of coach actief was van 43 procent in 2020 naar 36 procent in 2022.

Het herstel van de sportdeelname en de activiteiten binnen verenigingen kan daarmee hebben bijgedragen aan de toegenomen inzet van vrijwilligers als trainer, coach of begeleider. Maar het is niet op basis van deze cijfers vast te stellen of dit herstel daadwerkelijk de oorzaak is van de stijging.

Bij de officials, scheidsrechters en juryleden is dit herstel minder sterk zichtbaar. Deze groep vrijwilligers is ten opzichte van twee jaar geleden gegroeid van 17 naar 18 procent en daarmee bijna terug op het niveau van voor de pandemie (19%). Het aandeel officials, scheidsrechters en juryleden is over de hele periode 2012-2024 vrij stabiel.

Minder vrijwilligers voor commissies en bestuur

Het aandeel vrijwilligers voor commissies of organisatorische zaken bij sportverenigingen is in 2024 verder afgenomen: van 20 procent in 2022 naar 16 procent in 2024 (figuur 3). Het aandeel vrijwilligers in bestuursfuncties is ten opzichte van twee jaar geleden onveranderd, maar vergeleken met voorgaande jaren nog altijd laag (11%).

In het afgelopen decennium is een dalende trend waar te nemen in het aandeel vrijwilligers voor bestuurs- en commissiewerk bij sportverenigingen. Dit duidt erop dat steeds minder mensen bereid zijn dit type vrijwilligerswerk te doen. Bestuurs- en commissiewerk vergt veel tijd en structurele inzet. Daarnaast hebben bestuurders te maken met toegenomen (complexe) regelgeving, hoge werkdruk en financiële risico's (NOS, 2025).

Aandeel vrijwilligers in ondersteunende functies redelijk stabiel

Het aandeel vrijwilligers voor ondersteunende functies, zoals het organiseren van evenementen of toernooien (18%), is vrijwel gelijk met 2022 (figuur 3). Ook het aandeel vrijwilligers voor het onderhoud van de accommodatie of sportmaterialen (13%) en voor horeca- of bardiensten (30%) toont geen grote verandering ten opzichte van twee jaar geleden. Deze ondersteunende vrijwilligersfuncties fluctueren over de periode 2012-2024 nauwelijks; alleen bij horeca- en bardiensten is over de jaren een licht stijgende lijn te zien.

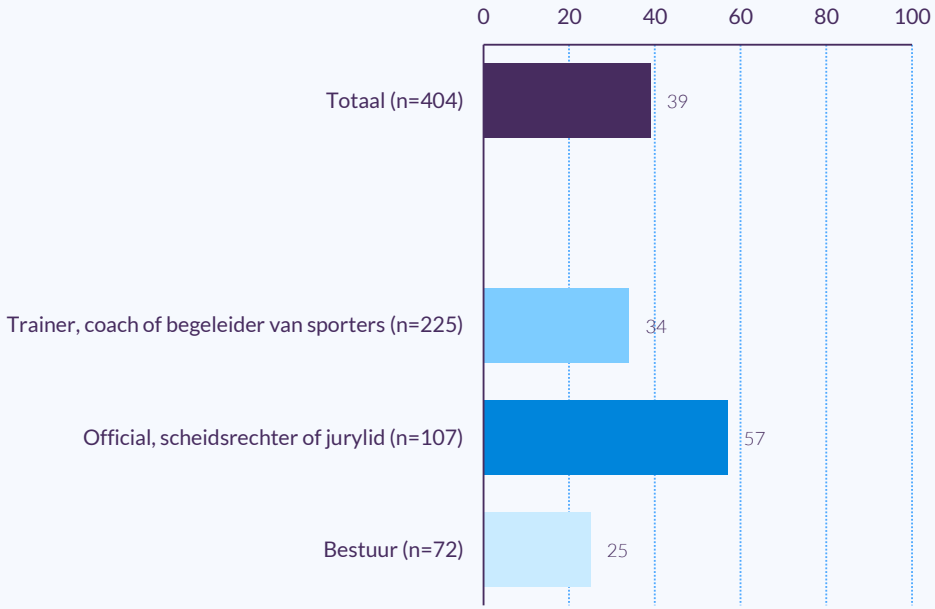
Vrijwilligers in sporttechnische functies volgden vaker opleiding

Gemiddeld hebben twee op de vijf vrijwilligers een cursus of opleiding gevolgd waar zij voordeel van hebben bij het uitvoeren van hun vrijwilligersfunctie (39%, figuur 4). Dit gaat het vaakst om een cursus, instructie of clinic georganiseerd door de club of een opleiding bij de sportbond.

Officials en scheidsrechters scoren aanzienlijk hoger dan het gemiddelde: bijna drie op de vijf hebben een opleiding gevolgd (57%). Dit is vaak een opleiding van de sportbond. Onder trainers en coaches heeft één op de drie (34%) een relevante opleidingsachtergrond.

Voor het bestuur is het aandeel vrijwilligers met een opleiding relatief het laagst. Een kwart van deze groep vrijwilligers heeft een opleiding gevolgd waar zij voordeel van hebben bij het uitvoeren van hun functie (25%).

Figuur 4
Vrijwilligers met een opleiding, uitgesplitst naar type vrijwilligerswerk. 2024
(in procenten, Nederlandse bevolking 12 jaar en ouder)

Bron: CBS Vrijetijdsomnibus (VTO), 2024 (Mulier instituut/CBS).

Mannen relatief vaker vrijwilliger in de sport dan vrouwen

In 2024 waren mannen twee keer zo vaak als vrouwen maandelijks of vaker actief als vrijwilliger in de sport (12% vs. 6%). Het verschil tussen het aandeel mannen en vrouwen als vrijwilliger in de sport is na de coronajaren iets groter geworden: in 2018 en 2020 was dit nog 11 en 7 procent.

Jongeren doen relatief vaak maandelijks vrijwilligerswerk

In 2024 deden jongeren (12-19 jaar) relatief het vaakst (13%) en gepensioneerden (65-79 jaar) het minst vaak (7%) maandelijks vrijwilligerswerk van alle leeftijdsgroepen.

Ten opzichte van twee jaar geleden is het aandeel maandelijkse vrijwilligers onder jongeren en jongvolwassenen (12-34 jaar) licht gestegen en onder volwassenen, ouderen en gepensioneerden (35-79 jaar) iets afgenomen. De verschillen tussen de leeftijdsgroepen zijn klein en over de periode 2012-2024 niet veel veranderd.

Hoger opgeleiden doen relatief vaker maandelijks vrijwilligerswerk

In 2024 waren mensen met een hogere voltooide opleiding vaker actief als vrijwilliger in de sport (10%) dan mensen met een middelhoge of lagere opleiding (respectievelijk 8% en 6%). In vergelijking met twee jaar geleden is het aandeel middel- en lageropgeleiden afgenomen.

Verantwoording kernindicator

De kernindicator **vrijwilligerswerk in de sport** bepalen we tweejaarlijks op basis van de Vrijetijdsomnibus (VTO) van het CBS. De VTO is een enquête onder 3.000 inwoners van Nederland van 6 jaar en ouder. In het onderzoek vraagt het CBS naar de vrijetijdsbesteding aan sport en cultuur door de Nederlandse bevolking.

Het digitale veldwerk (online vragenlijst) vond plaats in november en december 2024 en het fysieke veldwerk (face-to-face-interviews) van januari t/m maart 2025. Zie voor meer informatie over de kernindicatoren sport en bewegen en de Vrijetijdsomnibus de website www.sportenbewegenincijfers.nl.

Bronnen

Arends, J. (2021). *Vrijwilligerswerk 2020*. Centraal Bureau voor de Statistiek.

Groffen, D., & Schmeets, H. (2025). *Vrijwilligerswerk 2024*. Centraal Bureau voor de Statistiek.

NOS (2025, 30 april). *Bestuurders sportclubs haken af: Financiële risico's te groot*.

Pulles, I., Van Eldert, P., & Van der Poel, H. (2022). *Monitor Sport en corona V: De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector*. Mulier Instituut.

Contact

Petra Schep
p.schep@mulierinstituut.nl

Janine van Kalmthout
j.vankalmthout@mulierinstituut.nl